

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Virtute Ac Sacramento Pœnitentiæ Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio I. Argumentum. Agitur de Virtute Pœnitentiæ. Refertur Etymologia hujus vocis. Definitur Pœnitentia, & ostenditur, esse Virtutem Moralem, quæ subjectatur in voluntate; & cujus objectum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94661](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94661)

DE POENITENTIAE VIRTUTE AC SACRAMENTO.

DECISIO I.

ARGUMENTUM.

Agitur de Virtute Poenitentiae. Refertur Etymologia hujus vocis. Definitur Poenitentia, & ostenditur, esse Virtutem Moralem, quae subiectatur in voluntate; & cuius objectum materiale est peccatum; formale verò dolor, & vindicabilitas peccati.

SUMMARIUM.

- 1 Etymologia Poenitentiae, & unde sic dicta?
- 2 Haeretici omnes odio habent Poenitentiam.
- 3 Theodorus Beza cur convictus à S. Francisco Salesio, sed non conversus?
- 4 Poenitentia, ut Virtus, quid sit? Ejus definitio. Qualis Virtus?
- 5 Subiectum Virtutis Poenitentiae quale sit?
- 6 Habitus Poenitentiae an sit in Beatis? in Angelis? in Deipara? in Christo? in demonibus? in damnatis?
- 7 Objectum Poenitentiae quale sit, tum materiale, tum formale?
- 8 Motiva poenitendi Quae? & Quot?
- 9 Officia Poenitentiae Quae? & Quot?

Uia tractant Theologi de Poenitentia dupliciter, vel tanquam de Virtute tantum; vel tanquam de Virtute, ac Sacramento simul; ideo nonnulla sunt prius declaranda, quae ad solam virtutem Poenitentiae spectant. In primis autem notare oportet Etymologiam hujus nominis; alii enim volunt, Poenitentiam dici à Penuria; cum enim peccator considerat paucitatem bonorum operum, & penuriam, qua laborat, meritorum pro aeterna vita, eum poenitet, tædet, ac piget. Vossius in Etymologico lingua latina V. Pœna: alii autumant, eam sic appellari à Pone, & teneo; idest retrò, & à longe tenens, quia qui se culpis, & criminibus obrutum agnoscit, præ verecundia non se præfert; sed adinstar Publicani, de quo in Evangelio Luc. 18. 13. A longe stans non vult nec oculi

los ad cælum levare; sed percutit pectus suum dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Ita Pererius in Eccl. 11. Alii asserunt, Poenitentiam idem esse ac Punitentiam, siquidem, ut inquit Ilidorus lib. 6. Originum, A punitione Poenitentia nomen accepit, quasi punitentia, dum ipse homo punit poenitendo, quod male admisit. Ita Ivenim in Commentario Histor. & Dogmat. de Sacramentis Dissertat. 6. in princ. subdens hæc Verba S. Augustini Epist. 54. Nihil aliud agunt, quos veraciter poenitet, nisi ut id quod male fecerint, impunitum esse non sinant. Alii tandem communiter docent, Poenitentiam denominari à Pœna, ea ratione, quia quem poenitet culparum, sequitur voluntaria pœna, & afflictio in earum odium, & vindictam; pœna verò significat quodcumque incommodum, seti disconveniens naturæ, ex quo homo patitur afflictionem sive in potentia rationali, idest in animo; sive in sensitiva, videlicet in corpore; ut latius declarat Emin. Card. de Lauræa in 4. Sent. tom. 2. in tractatu de Poenitentia disp. 1. num. 1. & 2. Mastrius in Theologia Morali disp. 21. n. 4. Suarez in 3. part. D. Thomæ tom. 4. disp. 1. sect. 1. Gonet tom. 5. tract. 5. disp. 2. ar. 1. & Collegium Salmanticen, in Cursu Theolog. Moral. tom. 1. de Poenitentia tract. 6. cap. 1. punct. 1. Qui omnes DD. refellunt errorem Lutheri, Beza, Erasmi, & aliorum hæreticorum hujus temporis, Poenitentiae nomine abutentium; cum enim omnia aspera fugiant, & mollia quæque sectentur, decent, non esse necessarias pœnas, aut afflictiones pro peccatis commissis, sed sufficere resipiscentiam, idest novitatem vitæ; quamvis habeantur tot testimonia contraria in Sacra Scriptura, utpote Joel. 2. Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & fletu, & planctu &c. & Matth. 11. Si in Tiro, & Sidone facta fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, olim in cinere, & cilicio Poenitentiam egissent. Porro nugantur hæretici etiam circa assertam resipiscentiam, & novitatem vitæ; nam, ut legitur in Vita S. Franc. Salesii lib. 1. cap. 12. prope finem. Theodorus Beza, eorum coryphæus, convictus ab eodem Sancto falsitatem suæ doctrinæ; & hortatus, ut salutem animæ suæ confuleret; ac diverteret à concubina, cui adharebat, recusavit resipiscentiam, & emendationem vitæ, etsi annorum esset septuaginta.

A

Quod

Quod si quærimus de vera definitione virtutis 4 Pœnitentiæ inter plurimas relatas à Scholasticis, & Moraliftis, placet illa, quam firmat Collegium Salmanticen. d. tract. 6. cap. 1. punct. 1. num. 2. his verbis: *Pœnitentia est virtus residens in Voluntate, tendens ad destructionem peccati, in quantum est Dei offensa, media satisfactione, & dolore.* Dicitur *Virtus*, sive Pœnitentia consideretur in habitu, sive in actu; utroque enim modo est conformis rectæ rationi, quod est de essentia Virtutis. Cæterum cujus generis sit hæc Virtus, an Theologica, an Cardinalis, an Moralis? & an sit Virtus infusa, vel acquisita? prolixè disputant Theologi, ut videre est apud Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. tom. 2. disp. 1. ab art. 4. & seqq. Mastrium in 4. Sent. disp. 5. q. 1. Gonetum d. disp. 1. art. 1. §. 2. Suarezium d. tom. 4. quest. 85. disp. 2. & Eminent. Cardin. de Lugo in tomo de Pœnitentia disput. 1. sect. 1. quorum alii volunt, Pœnitentiam reduci ad charitatem, quatenus ex amore Dei detestatur peccatum; ejusdem enim virtutis est diligere objectum, & detestari oppositum; alii asserunt, eam pertinere ad virtutem Religionis, quatenus honorem DEO debitum per peccatum sublatum, restituit; alii verò, juxta magis communem utriusque Scholæ opinionem, docent, Pœnitentiam esse virtutem moralem, quæ reducitur ad Justitiam; siquidem hæc virtus inclinatur ad satisfaciendum DEO pro injuria ei illata per peccatum, & ad puniendum illum, qui peccavit; satisfacere autem, & punire spectat ad Justitiam, ut doctè demonstrat Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disp. 1. de Pœnitent. art. 7. & 8. & Mastrius in 4. Sent. d. disp. 5. quest. 3. ubi etiam disputando demonstrat secundum Thomistas, habitum pœnitentiæ ex suo genere esse infusum, atque simul cum charitate infundi; ac secundum Scotistas, non infusum, sed acquisitum esse ex pluribus actibus; ac posse remanere informem in peccatore, sicut possunt remanere alia virtutes sine charitate; ut plene disservunt, & pluribus rationibus probant idem Mastrius d. disp. 5. q. 3. & Eminent. Cardin. de Lauræa; qui d. tom. 2. disp. 1. art. 10. num. 134. & num. 139. inter cæteras rationes, has firmat; scilicet, quod Virtus moralis acquisita ex 2. Ethic. cap. 1. illa est, quæ ex more, & consuetudine est generabilis; & talis est Pœnitentia, quia peccator conversus non experitur in se facilitatem, & promptitudinem ad pœnitendum; scilicet ad vindicandum peccatum, nisi post actuum frequentationem. Prout etiam si esset infusa; neque esset meritoria; neque essent homines excitandi ad pœnitendum, neque minus terrendi, nisi pœniteant, ut sæpe vidimus fieri in Sacra Scriptura, nam expectandum esset, quando DEUS eam infunderet; at quod non est in potestate voluntatis, non est meritorium; id autem, quod à Deo infunditur, est in ejus potestate. Porro videntur conciliandæ hæc duæ contrariæ opiniones, si dicamus, esse quidem habitum Pœnitentiæ non totaliter acquisitum, sed partialiter infusum censeri, ob adiutorium supernaturale, quod ex parte Dei recipitur ab homine, qui conatur vindicare peccatum per actus Pœnitentiæ à sua voluntate Imperatos.

Sequitur in definitione, quod Pœnitentiæ virtus residet in voluntate, quia ejus subjectum non est, neque intellectus, neque potentia sensitiva, sive

irascibilis, sive concupiscibilis, sed ipsa voluntas, ad quam spectat, detestari, & odio habere peccatum sub ratione mali, & offensæ Dei, & ut tale, velle illud punire. Emin. Card. de Lauræa d. tom. 2. disp. 4. art. 1. Hinc sequitur, habitum Pœnitentiæ retineri posse in patria à beatis, qui illum habuerunt in via; cujus causa odio habent peccata, & si sibi permitteretur, vellent ea vindicare subeundo multas penas corporales; imò ipsos Angelos beatos ejusdem Pœnitentialis habitus esse capaces, quatenus odio habent peccata hominum, & dæmonum, & cupiunt vindictam in satisfactionem Divinæ offensæ; & si Deus permitteret, parati essent ex motivo Divinæ charitatis penas in se pro eis suscipere. Et quod magis est, etiam in Christo, & Deipara admitti post habitus pœnitentiæ in cælo; cum enim in via odio habuerint peccata hominum, & tristati sint de illis, & susceperint in se ex charitate multos actus pœnales in vindictam illorum; sequitur, nunc etiam in cælo à Christo, & à Sanctissima Virgine retineri habitum Pœnitentiæ, ex quo eis eximius decor resultat; ut latè Emin. Cardin. de Lauræa d. disp. 4. art. 4. & Mastrius d. disp. 5. à num. 40. & seqq. ubi contradicentium Theologorum opinionem, ac rationes refert. At in Angelis, ac hominibus damnatis in inferno nulla dari potest pœnitentia sive in actu, sive in habitu; quia nullum odium habent in peccatum; neque dolorem de offensæ Dei, aut desiderium satisfaciendi; sed occupant mentem in sola tristitia ob penas sibi inflictas à Divina justitia, illam intenso odio prosequentes. Eminentiss. Cardin. de Lauræa ead. disput. 4. art. 6.

Subditur in definitione; *tendens ad destructionem peccati*; quia objectum materiale Pœnitentiæ est 7 peccatum, tanquam quid odibile, punibile, & vindicabile; sive sit mortale, sive sit veniale; sive actuale, sive originale; nam homo adultus ante baptismum laudabiliter posset pœnitentiam agere etiam pro originali peccato; & idem dicendum est de peccatis alienis, pro quibus virtuosum est unicuique christiano dolere, & pœnitere, prout etiam de propriis jam dimissis; ea enim licitum est, iterum odisse, ac pro eis penas luere. Idcirco, pœnalitates, & afflictiones ipsæ, quas pro peccatis patienter patimur, sunt objecta materialia Pœnitentiæ; ex traditis per eundem Emin. Cardin. de Lauræa d. tom. 2. disp. 2. per totam, & præcipue artic. 7. & per Suarezium in 3. part. D. Thom. d. tom. 4. q. 85. disp. 2. sect. 1.

Additur in definitione, in quantum peccatum est offensa Dei; quia objectum formale pœnitentiæ consistit in contritione; hæc autem detestatur peccatum, quatenus est offensa Dei summè dilecti; & imperatur æqualiter à virtute Charitatis, & à virtute Pœnitentiæ, ut ait Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 1. n. 5. cum enim Pœnitentia sit meritoria justificationis, & deletionis peccati, cum voto tamen suscipiendi Sacramentum, & confitendi peccata, ut hunc operetur effectum, & justificet peccatorem, debet ipse dolere de peccatis tanquam offensæ Dei; si enim ex alio motivo detestaretur peccata, scilicet ob timorem poenarum, esset pœnitentia imperfecta, non valens justificare peccatorem, nisi accedente ipso Sacram. Pœnitentiæ; Em. Card. de Lauræa d. tom. 2. disp. 8. art. 8. & 9. & Gobat. in sua Theolog. Exper. tract. 6. à num. 23. & seqq. ubi cumulat septem motiva, ob quæ homines solent detestari peccata, & de eis dolere; quamvis idem Auctor fateatur, ea omnia